

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ**

(Суми, 21-22 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ КВОТ В УКРАЇНІ

Гудіма А., *студентка*

(НТУ «ХПИ»),

Шарапова Ю., *студентка*

(НТУ «ХПИ»)

У сучасному світі загально визнаним є той факт, що рівний доступ жінок і чоловіків до ухвалення рішень на всіх рівнях державного управління і місцевого самоврядування гарантує більш рівномірне представлення інтересів різних соціальних груп.

На жаль, в Україні рівень репрезентації жінок в органах влади є низьким. Так, згідно з даними Звіту з глобального гендерного розриву за 2015 рік, Україна посідає 67 місце серед 145 країн за величиною гендерного розриву. При цьому за гендерним розривом в освіті Україна обіймає 30 місце, економіці – 40, охороні здоров'я – 42, а в політиці – 107. Таким чином, будучи освіченою та економічно активною частиною населення, українські жінки не мають ані належного представництва, ані повноважень у політичній сфері [1].

На сьогодні у складі Верховної ради працює 12,1% жінок, в той час, як в середньому в світі жінки обіймають 22,6% парламентських місць, а у країнах Північної Європи – 41,1% [2]. У теперішньому скликанні Верховної ради кількість жінок-депутатів у 8 разів менше за кількість чоловіків. Хоча позитивна динаміка все ж є: сьогодні у парламенті – 51 жінка, а у першому скликанні було всього 13.

Одночасно цікавими є показники дослідження активності депутатів. Виявляється, жінка-нардеп вдвічі продуктивніша, ніж її колега-чоловік. Так, депутатки восьмого скликання в середньому стали авторками 15 законопроектів, а депутати-чоловіки – лише семи законів [3].

Одним із рішень проблеми залучення жінок у політику є гендерні квоти, що можуть бути чи законодавчими (регульованими державою), чи добровільними (закріпленими на рівні партій).

Вибори у місцеві органи влади, які пройшли у 2015 році – перші вибори в Україні, що відбулися за існування гендерної квоти у виборчому законодавстві. За даними Комітету виборців України, норма про квоту була дотримана у 72 % списків кандидатів у міські ради і 61 % - обласні ради. В результаті середній рівень

представництва жінок в міських радах склав 18,1 %, в обласних радах – 15 %, ситуація з гендерним паритетом покращилася у 50 % рад і 77 % обласних рад. Хоча 30-відсотковий бар'єр було подолано лише в одній – Чернігівській – міській раді [4].

У великих містах, до мерії балотувалися: Київ – 4 жінки з 29 кандидатів, Харків – 1 жінка з 11 кандидатів, Дніпропетровськ – 7 жінок з 30 кандидатів, Одеса – 13 жінок з 42 кандидатів, Львів – 1 жінка з 11 кандидатів. В жодному з цих місць жінка не була обрана мером.

Ситуація у Харківській області є дещо кращою, ніж загалом по Україні. Так, до Харківської міської ради було обрано 17 депутаток з загальної кількості 84, що складає 23,8 %, в той час як у раді минулого скликання цей показник складав 11 %. Крім того, у Харківській міській раді спостерігається гендерний паритет на посадах заступників міського голови (5 чоловіків та 5 жінок). [5]. До Харківської обласної ради у 2015 році було обрано 23 жінки та 97 чоловіків, тобто 19,2 % від загальної кількості. Крім того, Харківська область увійшла у трійку лідерів із зростання частки жінок в обласних радах (з 9 до 19,2 %) [6].

Таким чином, результати виборів 2015 року свідчать про те, що гендерні квоти дійсно призводять до підвищення рівня представленості жінок в органах влади, хоча і нижче зазначеного у законі.

На жаль, гендерні квоти поки що не сприймаються українським суспільством, у всякому разі, в примусовому порядку, ні в партійних списках («за» – лише 14%), ні в держорганах (14%), ні в керівництві приватних компаній (11%). Однак це не означає, що українці досі впевнені у тому, що «місце жінки – виключно на кухні». Швидше, наше суспільство не любить нав'язаної «зобов'язалівки». Адже 8 із 10 респондентів готові сьогодні голосувати за партію, яка підтримує жінок, тобто дає їм рівний доступ до ресурсів, до медіа і не закривається виключно в «чоловічому клубі», коли розподіляє портфелі. Це свідчить про те, що як мінімум добровільні партійні квоти суспільство підтримує.

1. <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-2015/economies/#economy=UKR>

2. <http://www.ipu.org/wmn-e/world.htm>

3. <https://www.oporaua.org/novyny/41794-zvit-opory-verkhovna-rada-ukrayiny1-rik-diyalnosti>

4. <http://www.cvu.org.ua/nodes/view/type:news/slug:finalnyi-zvit-za-rezultatamy-gendernogo-monitoryngu-2015>
5. <http://www.city.kharkov.ua/ru/gorodskaya-vlast/gorodskoj-sovet/deputaty.html>
6. <http://oblrada.kharkov.ua/ru/deputies>

МОЖЛИВОСТІ ГЕНДЕРНОГО АУДИТУ ЯК МЕТОДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ВНЗ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Зеленська А.Б., студентка

(Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка)

Луценко О.А к.ф.н., доцент

(Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка)

Актуальність звернення до гендерної проблематики в умовах реформування вищої освіти в Україні визначається законодавчим закріпленням необхідності зміни гендерних пріоритетів у сучасному житті, науковим обґрунтуванням та отриманням позитивного педагогічного досвіду щодо впровадження принципу гендерної рівності в підготовку майбутніх фахівців та виховання молодого покоління в цілому. Урахування гендерного виміру є необхідною умовою для побудови демократичного суспільства, яке ґрунтується на визнанні пріоритетності прав людини.

Гендерний підхід реалізується як особливий напрямок у дослідженнях та практиках, орієнтований на формування та утвердження політики рівних можливостей в усіх сферах життя ВНЗ України. Так, саме на рівні конкретного університету базові положення гендерної педагогіки втілюються у конкретні методики підготовки майбутніх вчителів, здатних донести основи гендерних знань до кожного учня, а теоретичні розробки з гендерного бюджетування перетворюються у базові знання і навички майбутніх математиків, фізиків, філологів, економістів та спеціалістів з державного управління. Це ж стосується і підготовки екологів, рекламистів, менеджерів, юристів, інженерів тощо.

Вивчення теоретичних праць та досвіду гендерної освіти студентів, зокрема, педагогічних ВНЗ, переконує, що вирішення різноманітних проблем, пов'язаних із збагаченням вищої педагогічної освіти питаннями гендерної проблематики, формування в майбутніх педагогів гендерної культури має базуватися на об'єктивному вивченні освітнього середовища ВНЗ на предмет оцінки рівня запровадження у ньому принципів гендерної рівності. Серед інструментів впровадження принципів гендерної рівності в освіту щільне місце посідає гендерний